

10. Caroll A.B. The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders // Business Horizons, 43, 4. — 1991. — P. 39–48. [in English]

Стаття надійшла до редакції 03.08.2017 р.

УДК (378.091.212:33:005):(338.22:330.163.3)

А.Г. Самоїленко, к.е.н., доцент
кафедри економіки і менеджменту агробізнесу,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

**ВИКЛАДАЧ І СТУДЕНТ-ФАХІВЕЦЬ З ЕКОНОМІКИ
І МЕНЕДЖМЕНТУ У СИСТЕМІ ВІТЧИЗНЯНОГО ОСВІТНЬО-
БІЗНЕСОВОГО СЕРЕДОВИЩА**

**A TEACHER AND A STUDENT-SPECIALIST IN THE SPHERE
OF ECONOMICS AND MANAGEMENT IN THE SYSTEM
OF THE DOMESTIC EDUCATIONAL
AND BUSINESS ENVIRONMENT**

A.H. Samoilenko, c.e.s., Associate Professor
of the Department of Agribusiness Economics and Management,
SHEE «Vadym Hetman Kyiv National Economic University»

АНОТАЦІЯ. У статті встановлено, що якість української вищої освіти досить низька. Узагальнено існуючі перепони в підготовці фахівців з економіки і менеджменту, до яких відносяться слабкий рівень взаємодії підприємств з вищими навчальними закладами, застарілість навчальних матеріалів, матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу, низький рівень оплати праці науково-педагогічних працівників, слабка мотивація студентів до навчання. Визначено, що сучасні реалії освітнього середовища потребують активної всебічної підтримки з боку підприємств вищих навчальних закладів шляхом надавання доступу до практичної інформації, сприяння викладачам поглиблювати свої знання і розуміння сутності економічних проблем, а студентам — розкриттю своїх практичних навичок. Висловлено думку про необхідність швидкого вирішення існуючих перепон шляхом поєднання зусиль вищих навчальних закладів і суб'єктів господарювання, які мають долучатись як до навчального процесу, так і до його фінансового забезпечення.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: студент-фахівець з економіки і менеджменту, результативне функціонування викладачів і студентів, освітньо-бізнесове середовище, навчальний процес, вищі навчальні заклади.

ABSTRACT. It is mentioned that the quality of Ukrainian higher education is rather low. The current challenges for training specialists in economics and management are summarized. They include the weak level of interaction between enterprises with higher educational institutions, obsolete educational materials, material and technical support of the educational process, low salary of scientific and pedagogical workers, poor motivation of students for studying. It is determined that the current realities of the activity of teachers and students require active comprehensive support from companies willing to open access to practical information, to help teachers deepen their knowledge and understanding of the essence of economic problems, and to help students to disclose their practical skills. The opinion was expressed on the necessity to solve existing shortcomings quickly and to overcome the challenges for the efficient activity of teachers and students based on a combination of efforts of relevant state bodies, higher educational institutions and business entities, which should be included both in the educational process and its financial support.

KEY WORDS: student-specialist in the sphere of economics and management, effective activity of teachers and students, educational and business environment, educational process, higher educational establishments.

Постановка проблеми. Підготовка фахівців з економіки і менеджменту у системі вищої освіти в умовах інтеграційних тенденцій України у світовий простір набуває особливої важливості. З переходом до ринкової економіки в Україні постійно відбувались процеси віддалення освітніх закладів від підприємницьких структур через ряд об'єктивних і суб'єктивних причин, що унеможливило поглиблення практичних навичок серед викладачів і студентів. Існуюча ситуація нині призводить до низькоякісної підготовки студентів у вищих навчальних закладах через наявність комерційної таємниці та обмеженість у доступі до досвіду ведення економічної і управлінської роботи в підприємствах. В таких умовах досить багато навчальних програм і матеріалів є застарілими або втратили свою актуальність, або ж мають шаблонно-універсальний характер і неспроможні дати цінні практичні знання і заохотити студентів до навчання.

Економіка і менеджмент є досить важливими та цікавими спеціальностями, передбачають виконання управлінських функцій у професійній діяльності, а тому охоплюють широке коло різноманітних дисциплін. Фахівці з даного профілю підготовки можуть працювати у багатьох галузях економіки на різних посадах, що вимагає постійного вдосконалення навчального процесу з одночасним підвищенням кваліфікації викладачів. Але цього вдається досягти не всім викладачам, унаслідок чого студенти не отримують потрібних знань і навичок. Наявність загальних і специфіч-

них проблем у вищій освіті призвели до невідповідності рівня студентів-фахівців з економіки і менеджменту запитам сучасних підприємств. Це питання потребує вирішення на рівні наукового аналізу і узагальнення, а тому обрана тематика статті є актуальною.

Дослідженню проблематики взаємовідносин викладач-студент-бізнес-середовище присвячено досить цікаві роботи таких учених, як: Бражник Л.В., Вакуленко Ю.В., Жнакіна Е.Г., Кудінов Ю.В., Ткачук О.М., Хоменко М.П., Царенко І.О., Шульга Л.В. та інші. У своїх дослідження автори звертають увагу на проблематику підготовки студентів у вищих навчальних закладах України різного професійного спрямування. Майже всі вони вказують на недосконалість різних складових системи вищої освіти, що визначає необхідність подальшої систематизації перепон результативному функціонування викладачів і студентів у освітньому середовищі та виявлення напрямків їх подолання.

Мета статті — узагальнення та розвиток існуючих перепон функціонуванню викладачів і студентів-фахівців з економіки і менеджменту у системі освітньо-бізнесового середовища для окреслення напрямків їх подолання.

Виклад основного матеріалу. Сформований рівень розвитку системи вищої освіти в Україні призвів до того, що 76 % українців мають вищу освіту, за рахунок чого країна знаходиться на десятому місці у світі за цим показником [5]. Така ситуація має позитивне значення на індекс людського розвитку, значення якого у 2016 році становило 78,42, що забезпечило Україні 26 місця у світовому рейтингу, до якого ввійшло 130 країн. Для порівняння найвищий індекс був у Фінляндії — 85,86, а найменший — 42,33 бали — у Мавританії [9]. Незважаючи на такий показник індексу людського розвитку стан вищої освіти в Україні знаходиться на посередньому рівні. Це підтверджує інший факт. Так, за результатами оцінювання стану вищої освіти України в рейтингу «The Universitas 21», Україна у 2017 році знаходилась на 35 місці, тоді як у 2016 році — на 42 місці [10]. Всього ж у дослідженні прийняло участь 50 країн. Тобто за цим показником стан вищої освіти оцінюється як досить низький.

Викладачі і студенти фахівці з економіки та менеджменту є одними з ключових учасників освітнього середовища, а тому якість системи освіти визначається можливостями результативної їх співпраці та функціонування. Посередній стан системи вищої освіти в Україні визначається відсутністю достатніх можливостей для якісної роботи викладачів і студентів у навчальних закла-

дах. Крім того, існуючі проблеми із працевлаштуванням студентів за спеціальністю, з поміж іншого, свідчать про недостатній рівень їх компетентності або ж небажання працювати за спеціальністю в Україні і бажання від'їжджати закордон працювати або продовжувати навчання. Безперечно, в Україні існують успішні приватні і деякі державні вищі навчальні заклади, але їх розміри не дозволяють забезпечити високий рівень вищої освіти. Проблем у такій ситуації досить багато, головна з яких пов'язана з відсутністю достатньої кількості фінансових ресурсів для модернізації матеріально-технічної бази, ремонту навчальних корпусів, оновлення літературно-інформаційного забезпечення освітніх процесів, підвищення кваліфікації викладачів, організації студентського самоврядування, тощо.

Підтвердженням наявних проблем під час підготовки студентів у вищих навчальних закладах є публікації різних авторів. Так, Е.Г. Жнакіна зазначає: нову якість освітніх процесів не можна забезпечити внаслідок наявних проблем, пов'язаних з недостатньою відповідністю освітніх послуг вимогам суспільства та запитам особистості; недосконалість освітніх державних стандартів, навчальних планів, програм і підручників; низький рівень фінансово-економічного, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення навчальних закладів; недостатню зорієнтованість структури вищої освіти на потреби ринку праці та сучасних економічних викликів [2, с. 37].

Ю.В. Кудінов також наводить різні проблеми у системі підготовки студентів-фахівців, у тому числі з економіки та менеджменту. Науковець серед них визначає: низьку престижність окремих професійно-освітніх послуг; недостатню державну матеріальну і моральну підтримку учасників освітнього процесу; внутрішню замкнутість і відірваність від практики процесів професійної підготовки студентів; слабку інвестиційну привабливість пропонованих освітніх послуг; недостатню розробленість наукових і прикладних основ професійної підготовки студентів; низький рівень підготовки науково-педагогічних працівників; низьку якість навчально-матеріальної бази для практичної підготовки студентів-фахівців, недостатньо налаштовану взаємодію вищих навчальних закладів з бізнес-середовищем тощо [4, с. 102].

У продовження зазначеної думки вчені Л.В. Шульга, Л.В. Бражник, Ю.В. Вакулєнко відзначають: у вищих навчальних закладах України навчальний процес не завжди відповідає специфіці професійної діяльності майбутніх випускників і вимогам, які ставляться до сучасних фахівців у бізнес-середовищі; навчання

супроводжується одноманітністю форм, методів і прийомів викладання, що викликає зменшення зацікавленості до пізнавальної діяльності й майбутньої професії. Автори вказують на необхідність вдосконалення навчального процесу на основі впровадження методів активізації навчання [8, с. 336].

З наведеними думками різних вчених можна частково погодитись. Але варто зауважити, що не можна за всі недоліки у освітньому процесі перекладати відповідальність на викладачів. Зокрема, в частині вдосконалення методів активізації навчання. Досить часто існують ситуації, коли викладачам складно збагнути, які саме методи навчання дозволять активізувати незацікавлених студентів у напрямку інтенсивного вивчення необхідних дисциплін, що дозволять у майбутньому плідно працювати за обраним фахом. Роль викладача в сучасних освітніх процесах знижується, але у вищих навчальних закладах України зусиллями професорсько-викладацького складу йде постійна зміна навчальних матеріалів. Однак за рахунок можливостей мережі Інтернет та досягнутого рівня розвитку інформаційного середовища змістовне наповнення навчального процесу втрачає свою важливість у становленні фахівців з економіки і менеджменту. Як досить влучно відзначають науковці М. П. Хоменко, О.М. Ткачук у навчальних планах підготовки фахівців аграрної галузі потрібно відводити більше часу на самостійну роботу у контексті орієнтації сучасної освіти на самостійно-мотиваційне опанування студентами знань під консультаційним керівництвом викладача [6, с. 6]. При наявності бажання і з допомогою викладачів кожен студент може опанувати будь-яку інформацію за своїм професійним напрямком. Головне в цьому процесі — це бажання витратити час на вивчення, критичний аналіз, засвоєння та подальший розвиток потрібної інформації. Певна частина студентів так робить і здобуває якісну освіту, на відміну від іншої частини. Системність такого явища призвела до хибної думки, що викладачі погано працюють, а в їх обов'язок входить посилення залученості студентів до навчального процесу, тоді як викладач повинен бути консультантом-куратором, звісно з високим рівнем ерудиції та обізнаності в теоретико-практичних питаннях з економіки і менеджменту.

Як показує існуючий досвід, під час взаємодії із викладачами, окремі студенти сприймають їх як супротивників, коли викладачі просто виконують покладені на них обов'язки з повною самовіддачею. Це вказує, що молоді люди прийшли здобувати спеціальність з економіки і менеджменту, але вчити нічого не бажають.

При такому ставленні викладачу досить складно знайти потрібні методи активізації навчання для недобросовісних студентів, які до того ж не знають що їм потрібно від життя і що у подальшому будуть в ньому робити. Фактично викладач усіма своїми зусиллями повинен переформатувати свідомість майбутніх фахівців і заставити вчитись, але це не зовсім те, чим він повинен займатись зі студентами у відведені години. Для того, щоб цю проблему вирішити, її спочатку потрібно визнати на загальнодержавному рівні і починати в першу чергу варто з підвищення іміджу вищих навчальних закладів і тих людей, які в них працюють.

Безперечно для того, щоб викладачі змогли давати цінні практичні і теоретичні знання, вони повинні постійно підвищувати свою кваліфікацію. У даному випадку мова йде не стільки про спеціальні курси для викладачів, скільки про опанування досвіду діяльності підприємств у частині управління, економіки та фінансів. Знання викладача не можуть базуватись виключно на літературному підґрунті. Ринкові умови господарювання призвели до того, що переважна більшість інновацій з'являється саме в бізнес-середовищі. Викладач у даному випадку є проміжною ланкою між студентом-фахівцем і підприємствами. Для того, щоб випускники вищих навчальних закладів могли швидко адаптуватись до існуючих умов ведення фінансово-економічної та управлінської роботи, викладачі повинні під час навчального процесу ознайомлюватися з такими умовами. Проблема полягає в тому, що не всі підприємства це розуміють і через існування комерційної таємниці не дозволяють викладачам опановувати свій досвід. Ця ситуація призвела до невідповідності освітніх процесів і вимог бізнес-середовища до студентів фахівців. Існуючі тенденції свідчать, що такі прояви у подальшому будуть посилюватись, оскільки все більше підприємств, побоюючись недобросовісних і неправомірних атак на свою діяльність, приховують реальні дані про результати свого функціонування. Досить часто, навіть у невеликих підприємствах їх працівники можуть не знати реальну чисельність персоналу, обсяг капіталу, чистого доходу, ціни на товари чи послуги, канали реалізації продукції, постачальників ресурсів. Тобто, якщо підприємства вбачають у своїх працівниках потенційних шпигунів, то для викладачам і студентам, навіть через знайомих керівництву посередників, рідко надають доступ до своєї правдивої інформації.

Існуюче відношення до системи вищої освіти з боку підприємницьких структур дискредитує роботу викладачів і студентів-фахівців, та й усю систему вищої освіти. Якісна підготовка випу-

скників з економіки і менеджменту у вищих навчальних закладах можлива лише за активного сприяння суб'єктів господарювання. Відсутність цього є серйозним викликом для ефективного функціонування викладачів і студентів-фахівців у освітньо-бізнесовому середовищі. Доки підприємства не будуть приймати безпосередньої участі у підготовці цілей і завдань для навчання студентів, вища освіта буде функціонувати малоєфективно. Не може так бути, коли підприємству потрібні компетентні молоді спеціалісти з економіки і менеджменту, але здобути знання та розвинути свій потенціал з допомогою цього ж підприємства фактично неможливо.

У підтвердження цьому можна навести думки І.О. Царенко, яка відзначає, що українська економіка потребує модернізації механізмів національної системи вищої освіти шляхом комплексної перебудови всієї системи. Для цього пропонується збільшувати інвестиції у дану сферу та посилювати взаємодію між учасниками освітнього процесу з роботодавцями, оскільки всебічна теоретична підготовка студентів-фахівців не може повною мірою забезпечити їх потребу у практичних навичках, унаслідок чого кожного року випускаються студенти, не адаптовані до реалій ринку праці. Тому реформування підготовки кадрів вищими навчальними закладами з економіки і менеджменту має ґрунтуватися, в першу чергу, на посиленні співпраці з потенційними роботодавцями з одночасною підготовкою студентів до необхідності постійного саморозвитку та самоосвіти. Адже в мінливому ринковому середовищі конкурентоспроможний фахівець, схильний до швидкого засвоєння необхідного матеріалу, зміни чи підвищення кваліфікації, оперативного підвищення рівня якості своїх знань і навичок, користуватиметься попитом серед роботодавців [7, с. 76].

Значним викликом для результативного функціонування викладачів можна відзначити високу вартість проведення якісних наукових досліджень в умовах низьких заробітних плат. На брак фінансових можливостей у викладачів для проведення наукової роботи вказують різні вчені [1; 6; 8]. Для того, щоб провести корисну наукову роботу, узагальнити її результати та надрукувати у рейтинговому виданні потрібні кошти. Низький рівень доходів викладачів вищих навчальних закладів і їх невідповідність сучасним економічним реаліям не дозволяє це зробити. Вихід залишається в тому, щоб отримати гранти та іншу подібну фінансову допомогу від різних зацікавлених організацій, але не всі викладачі, навіть з цікавими проектами, мають реальні шанси.

Як вказують статистичні дані за період з 1993 року до 2016 року в Україні було видано 17659 дипломів доктора наук і 153650 дипломів кандидата наук. Якщо до 2000 року в середньому по роках видавалось по 2–3 тис. дипломів кандидата наук, то починаючи з 2005 року, це значення було вже від 5 до 7 тис. щорічно [3]. У тому числі, найбільше дисертацій з економіки і менеджменту було захищено протягом 2005–2016 рр.

Підвищення чисельності докторів і кандидатів наук, євроінтеграційні перетворення в Україні та позитивні очікування керівників відповідних державних установ зумовили посилення вимог до всіх науковців і науково-педагогічних працівників під час отримання ними наукових ступенів і вчених звань. Безперечно, що для якісної підготовки студентів-фахівців з економіки та менеджменту така ситуація буде мати позитивний вплив, але не у всіх учасників процесу є для цього фінансові можливості. Доки вони будуть відповідати наявним вимогам пройде певний час, протягом якого динамічний розвиток вищої освіти в Україні гальмуватиметься.

Для подолання існуючих перепон з підготовки студентів-фахівців з економіки і менеджменту у системі освітньо-бізнесового середовища потрібні спільні зусилля всіх учасників цього процесу. Перш за все це стосується налагодження плідної взаємодії вищих навчальних закладів із бізнес-середовищем. Інструменти і засоби для цього знайти досить складно, оскільки підприємства є самостійними господарюючими суб'єктами. Суттєву увагу потрібно звертати на заохочуючі заходи, спроможні наблизити бізнес-середовище до вирішення існуючих освітньо-наукових проблем. За таких умов створюватиметься позитивне підґрунтя для підвищення результативності роботи викладачів і навчання студентів.

Висновки. Система вищої освіти в Україні має ряд проблем, які накопичувались роками і потребують вирішення. В таких умовах результативне функціонування викладачів і студентів-фахівців з економіки і менеджменту в освітньо-бізнесовому середовищі характеризується рядом перепон, гальмуючих як підвищення якості навчання, так і самої вищої освіти України. До таких перепон відносяться брак коштів на фінансування розвитку вищої освіти, висока вартість наукових досліджень і підвищення кваліфікації викладачів, низький рівень практичної взаємодії підприємств з вищими навчальними закладами, повільна заміна застарілих навчальних планів та матеріалів на нові прогресивні форми освоєння студентами економіко-управлінських спеціаль-

ностей. Тому на шляху до вирішення існуючих проблем у забезпеченні високої якості вищої освіти потрібно поєднувати зусилля відповідних державних органів, вищих навчальних закладів і підприємств, які повинні визначати вектори підготовки студентів з економіки і менеджменту.

Список літератури

1. *Заскалета С. Г.* Тенденції професійної підготовки фахівців аграрної галузі в країнах Європейського Союзу : монографія / С. Г. Заскалета ; за ред. С. О. Сисоєвої. — Миколаїв : Ліон, 2013. — 500 с.
2. *Жнакіна Е.Г.* Проблема викладання економічних дисциплін в умовах європейської інтеграції України / Е.Г. Жнакіна // Викладання економічних дисциплін в умовах глобалізації та європейської інтеграції України : збірник матеріалів Міжнародної науково-методичної конференції, 02 червня 2017 р. — Харків : ХНАДУ, 2017. — 122 с.
3. Кількість захищених докторських дисертацій в Україні за галузями науки (1993–2016) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://aphd.ua/kilkist-zakhyshchenykh-doktorskykh-dysertatsii-v-ukrani-zahaluzyamy-nauky-1993-2016/>
4. *Кудінов Ю. В.* Педагогічні шляхи підвищення ефективності процесу професійної підготовки студентів у вищій школі / Ю. В. Кудінов // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». — 2009. — № 1. — С. 102–105.
5. Охопленість українців вищою освітою становить 76 % — Інститут демографії [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://www.unian.ua/society/1023767-ohoplennya-naseleण्या-ukrajini-vischoyu-osvityou-standovit-76-institut-demografiji.html>
6. *Хоменко М. П.* Стан і прогностичні тенденції розвитку аграрної освіти в умовах модернізації вищої освіти та сучасних вимог ринку праці / М. П. Хоменко, О. М. Ткачук // Проблеми освіти : наук. зб. — К. : Інститут інноваційних технологій й змісту освіти МОН України, 2007. — Вип. 53. — 132 с.
7. *Царенко І.О.* Проблеми підготовки висококваліфікованих кадрів ВНЗ України в умовах формування інноваційної моделі економіки та напрями їх вирішення / І. О. Царенко // Проблеми і перспективи інноваційного розвитку економіки : матеріали ХХ ювілейної міжнар. наук.-практ. конф., 7-11 верес. 2015.– К. ; Одеса, 2015. — Т. 1, ч. II. — С. 75–81.
8. *Шульга Л.В.* Підвищення якості університетської освіти: професійна та практична підготовка фахівців / Шульга Л.В., Бражник Л.В., Вакуленко Ю.В. // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Вип. 1 (6). — Т. 2. — Полтава: ПДАА, 2013. — С. 335–338.
9. The Human Capital Report 2016 — World Economic Forum [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/HCR2016_Main_Report.pdf.

10. U21 Ranking of National Higher Education Systems 2017. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.universitas21.com/article/projects/details/158/overall-2017-ranking-scores>

References

1. Zaskalyeta S. G. Tendenciya profesijnoyi pidgotovky' faxivciv agrarnoyi galuzi v krayinax Yevropejs'kogo Soyuzu : monografiya / S. G. Zaskalyeta ; za red. S. O. Sy'soyevoyi. — My'kolayiv : Ilion, 2013. — 500 s.

2. Zhnakina E.G. Problema vy'kladannya ekonomichny'x dy'scy'plin v umovax yevropejs'koyi integraciyi Ukrayiny' / E.G. Zhnakina // Vy'kladannya ekonomichny'x dy'scy'plin v umovax globalizaciyi ta yevropejs'koyi integraciyi Ukrayiny' : zbirny'k materialiv Mizhnarodnoyi naukovo-metody'chnoyi konferenciyi, 02 chervnya 2017 r. — Xarkiv : XNADU, 2017. — 122 s.

3. Kil'kist' zaxy'shheny'x doktors'ky'x dy'sertacij v Ukrayini za galuzyamy' nauky' (1993-2016) [Elektronny'j resurs]. — Rezhym dostupu: <http://aphd.ua/kilkist-zakhyshchenykh-doktorskykh-dysertatsii-v-ukrani-zahaluzyamy-nauky-1993-2016/>

4. Kudinov Yu. V. Pedagogichni shlyaxy' pidvy'shennya efekty'vnosti procesu profesijnoyi pidgotovky' studentiv u vy'shhij shkoli / Yu. V. Kudinov // Zbirny'k naukovy'x prac' Xmel'ny'cz'kogo insty'tutu social'ny'x texnologij Universy'tetu «Ukrayina» (Ukraine). — 2009. — # 1. — S. 102-105. [in Ukrainian]

5. Oxoplenist' ukrayinciv vy'shhoyu osvitoyu stanovy't' 76 % — Insty'tut demografiyi [Elektronny'j resurs] / Rezhym dostupu : <https://www.unian.ua/society/1023767-ohoplennya-naseleennya-ukrajini-vischoyu-osvitoyu-stantovit-76-institut-demografiji.html>

6. Xomenko M. P. Stan i prognosty'chni tendenciya rozvy'tku agrarnoyi osvity' v umovax modernizaciyi vy'shhoyi osvity' ta suchasny'x vy'mog ry'nku prac' / M. P. Xomenko, O. M. Tkachuk // Problemy' osvity' (Problems of Education): nauk. zb. — K. : Insty'tut innovacijny'x texnologij j zmistu osvity' MON Ukrayiny', 2007. — Vy'p. 53. — 132 s. [in Ukrainian]

7. Czarenko I.O. Problemy' pidgotovky' vy'sokokvalifikovany'x kadriv VNZ Ukrayiny' v umovax formuvannya innovacijnoyi modeli ekonomiky' ta napryamy' yix vy'rishennya / I. O. Czarenko // Problemy' i perspekty'vy' innovacijnogo rozvy'tku ekonomiky' : materialy' XX yuvilejnoyi mizhnar. nauk.-prakt. konf., 7-11 veres. 2015.— K. ; Odesa, 2015. — T. 1, ch. II. — S. 75-81.

8. Shul'ga L.V. Pidvy'shennya yakosti universy'tets'koyi osvity': profesijna ta prakty'chna pidgotovka faxivciv / Shul'ga L.V., Brazhny'k L.V., Vakulenko Yu.V. // Naukovi prac' Poltav's'koyi derzhavnoyi agrarnoyi

akademiyi (Scientific works of the Poltava State Agrarian Academy).
Vy'p. 1 (6). — T. 2. — Poltava: PDAA, 2013. — S. 335–338. [in Ukrainian]

9. The Human Capital Report 2016 — World Economic Forum [Elektronny'j resurs]. — Rezhy'm dostupu: http://www3.weforum.org/docs/HCR2016_Main_Report.pdf.

10. U21 Ranking of National Higher Education Systems 2017. [Elektronny'j resurs]. — Rezhy'm dostupu: <http://www.universitas21.com/article/projects/details/158/overall-2017-ranking-scores>

Стаття надійшла до редакції 1.09.2017 р.

УДК 004.5:339

Н.С. Серських, к.е.н., доцент
кафедри маркетингу

Таврійський державний агротехнологічний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ НА РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

THE ORGANIZATION OF E-COMMERCE OF AGRICULTURE PRODUCTION

N.S. Serskykh, PhD, Associate Professor of
Marketing Department
Tavria State Agritechnological University

АНОТАЦІЯ. Проаналізовано динаміку сучасної інтернет-аудиторії України та світу, її структуру за регіонами, віковими та гендерними ознаками та за типами населених пунктів. Проаналізовано структуру галузі електронної комерції, визначені найбільш популярні торговельні сайти та структуру товарів, що продаються он-лайн. Визначено переваги електронної комерції для сільськогосподарських товаровиробників. Розглянуті можливості проведення торговельних операцій у мережі Інтернет за допомогою електронних торговельних майданчиків, дощок оголошень і магазинів. Узагальнено проблеми дрібних товаровиробників, які перешкоджають веденню електронного бізнесу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інтернет-аудиторія, агробізнес, електронна торгівля, електронна біржа інтернет-магазин, агро-портал.

ABSTRACT. The development of e-commerce in Ukraine requires from producers not only the use of innovative approaches to business, it also makes them search for answers to many questions: most appropriate tools to e-commerce, strategy, business models, that are needed for certain agricultural products etc. This list of questions provides a basis for analyzing the situation, the possibility for forecasts